

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTELERİNDEKİ KLASİK BATI MÜZİĞİ ÇALGI DERSLERİ VE ÖĞRENCİLERİN DURUMLARINA İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA¹

A STUDY, CONCERNING WESTERN INSTRUMENTS
COURSES AND STUDENTS' STATUS AT COLLEGE OF FINE
ARTS

*Afşin ÖNER**

ÖZET

Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümündeki klasik batı müziği çalgı öğrencilerinin kültürel-müzikal donanımlarına ve çalgı derslerindeki durumları öğretim elemanlarının perspektifinden incelenmiştir. Öğretim elemanları ile standartlaştırılmış açık uçlu görüşme yapılmış, görüşmeden elde edilen veriler de açık kodlama yöntemi ile analiz edilmiştir. Kodlama sonucu elde edilen kavram ve kategoriler tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmada öğretim elemanları ile yapılan görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda; öğrencilerin kültürel donanımı ve Klasik Batı müziği çalgı derslerindeki durumları arasında dikkate değer bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Görüşmelerden elde edilen sonuçlara göre ayrıca; Klasik Batı müziği çalgı derslerinin içeriğinin öğrencilerin kültürel birikimlerine göre uyarlanmasının, öğrencilerin sahnede daha sık çalmaya teşvik edilmesinin, kültürel müziklere ders içeriğinde yer verilmesinin, müzikal etkinliklere daha fazla katılım sağlanmasının, çalışma saatlerinin arttırılmasının, öğrencilerin Klasik Batı müziği çalgı derslerindeki motivasyon ve başarılarına olumlu katkı sağlayabileceği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müzik, kültür, çalgı eğitimi, müzik eğitimi

¹ Bu çalışma, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde 2011 yılında tamamlanan "Geleneksel Türk Müziği Öğelerinin Flüt Eğitiminde Kullanılmasına Yönelik Bir Model Önerisi" başlıklı doktora tezindeki verilerden yararlanılarak hazırlanmıştır.

* Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, afsinoner@msn.com

ABSTRACT

This study investigates the relationship between students' cultural background and Western Instrument classes in Erciyes University College of Fine Arts, School of Music. A standardized open-ended interview has applied to western music instrument instructors. Collected data coded with concepts and categories. According to the data collected from interviews, it's seen that there is a significant relation between students' cultural background and Western Instrument education. It's concluded that; customizing instrumental curriculum, encouraging students to perform more often, including cultural musics in curriculum, increasing musical event attendance, increasing students' practice time could help students' western classical music instrumental classes in Erciyes University College of Fine Arts, School of Music.

Keywords: Music, culture, instrument education, music education

I. GİRİŞ

Dünya toplumlardaki müzik geleneğinin temelini oluşturan kültür birikimi, müziğin bilimsel ve pratik yönünün dengeli şekilde gelişmesi ve çeşitlenmesi ile sanat haline dönüşür. Bu anlayış, bir toplumun sahip olduğu müzik seviyesini ileriye taşımak için bilimsel ve pratik kavramların birbiri ile etkileşimli biçimde ele alınması ve önemsenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Müziğin izole bir topluluğa hizmet etmesi, gelişim ve etkileşiminin sadece bu sembolik topluluk içinde kalması, müziğin toplumsallaşmasına dolayısı ile gelişimine önemli ölçüde engel olur. Bunun sebebi müziğin en önemli malzemesinin insan olması gerçeğidir. Müzik insanla iç içe oldukça; açılır, üslup kazanır, değişir ve gelişir. Yine müziğin tüketimi, toplumsal zemine yayıldıkça anlam bulur. Tüm bu fikirler, müziği sanat haline dönüştüren parçaların tamamlanması aşamasında müzik eğitiminin önemini gözler önüne sermektedir.

Ülkemizde müzik eğitimi veren kurumların ve bölümlerin sayısı son yıllarda önemli ölçüde artmıştır ve gün geçtikçe de bu kurumlara yenileri eklenmektedir. Müzik eğitimi veren kurumların sayısının artması, ülkemizin müzik hayatında ve eğitiminde ne kadar önemli ise, bu kurumlarda verilen eğitim kalitesi ve içeriğinin standardının korunması da bir o kadar önemlidir. Müzik eğitimi veren kurumların sayısının artması, nitelikli müzik eğitimini toplumuza yayma imkânının kapılarını açmaktadır. Bu, hem toplumsal anlamda müzik sanatının yaygınlaştırılmasına hem de ülkemizin müzik sanatında ilerlemesine sebep olur. Bu kurumlarda görev yapan müzik eğitimcilerinin de donanımlı olmaları, kendilerini sanatsal ve bilimsel anlamda sürekli yenileyerek çağa ayak uydurmaları ve bilgili, gelişmeye açık, araştırmacı öğrenciler yetiştirmeleri, ülkemizin müzikal-sanatsal geleceği için vazgeçilmezdir.

Bu aşamada eğitimcilerin, sahip olduğumuz toplumsal değerleri ve değişkenleri sağduyulu şekilde ele almaları, yorumlamaları ve eğitim-öğretim ortamlarını revize etmeleri gerekmektedir.

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde müzik eğitimi veren kurumlarda, her kurumda değişiklik göstermekle beraber, Batı müziği çalgıları ve Türk müziği çalgıları eğitimi verilmektedir. Batı müziği çalgılarının kültürümüze girişi farklı dönemlerde farklı olaylar ve etkilerle gerçekleşmiştir. Evliya çelebi'nin seyahatnamesinde, birçok Batı çalgısının 17. yüzyılda topraklarımıza girdiği belirtilmektedir. Batı çalgıları yine yoğun olarak II. Mahmut döneminde fasıl heyetlerine girmeye başlamıştır (Gedikli 1999, 126). Batı medeniyeti ve Türk kültürü arasındaki tüm bu etkileşim süreci boyunca Cumhuriyet sonrası dönem tarihimizde büyük öneme sahiptir. Bu dönemde birçok toplumsal kavram değişikliğe uğramış bunlardan biri de müzik ve müzik eğitimi olmuştur. 1924'de kurulan Musiki Muallim Mektebi'nin müzik öğretmeni yetiştirmeye başlaması da ülkemizin müzik eğitimi tarihinde çok önemli bir dönüm noktası sayılabilir.

Ülkemizde müzik ve müzik eğitiminde meydana gelen değişiklikler bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunların en dikkat çekicileri arasında, ülkenin kültürel yapısı ile Batı müziği arasında ortaya çıkan uyumsuzluklar sayılabilir. Güler, ulusal müzik eğitimi programlarını irdelediği araştırmasında, kültürel birikimler ile mevcut müzik eğitimi programları arasındaki uyum sorunlarını dile getirerek, Batı müziğinin ve geleneksel müziğin arasında oluşan duvarların sebeplerine vurgu yapmıştır (2001, 18). Bu dönemde planlanan ve uygulanmak istenen müzik eğitimi politikaları, birçok farklı cephe tarafından farklı şekilde anlaşılmış ve yorumlanmış, ortaya çıkan sorunlar uzun süre kemikleşerek neredeyse günümüze kadar etkisini çeşitli zeminlerde ve zamanlarda göstermiştir.

Uçan, yapmış olduğu çalışmada, Türkiye'de Cumhuriyet sonrası müzik eğitiminde yaşanmış olan bu sorunlardan biri olarak, "çağdaşlaşma-batılılaşma" karmaşasını ele almıştır. Uçan, aynı zamanda müzik kültürümüzün, müzik eğitiminin içinde görmezden geliniş sürecine de değinmiştir (2005, 80). Bu süreç, oldukça hassas değerlerin ve görüşlerin üzerinde geliştiğinden, farklı tartışmalara ve kutuplaşmalara sebep olmuştur. Bu ortamların başında Türkiye'de müzik eğitimi veren kurumlar gelmiştir.

Türkiye'nin müzik eğitimi hayatındaki tüm bu sancılı dönemlerin izleri, çağdaş, akılcı, kültürel, gerçekçi ve gereksinimler doğrultusunda yapılandırılmış araştırmalar ve çalışmalarla geride bırakılmaktadır. Bu doğrultuda müzik ve çalgı öğretim programlarının yeniden yapılandırılması büyük bir önem taşımaktadır. Yeniden yapılandırılacak ve geliştirilecek olan program-

lar, sanatsal ve toplumsal hedefleri dengeli şekilde gözetmelidir. Uçan, müzik öğretim hedeflerinin; eğitimin genel ve sanatsal hedeflerinden, toplumsal bireysel gerçeklerden ve müzik alanının özelliklerinden kaynaklandığını belirtmiştir (Uçan 1994, 59).

Göktürk ise, yapmış olduğu çalışmada Türkiye'nin Doğu ve Batısındaki Eğitim Fakülteleri Müzik bölümlerindeki keman müfredatlarını incelemiş, keman müfredatının doğu ve Batıdaki uygulanmasında dikkate değer farklar bulmuştur. Araştırma kapsamında, keman eğitimi süreçlerinde bazı ortak problemler bulunmuştur. Göktürk, çalışmanın sonunda yaylı sazlar için yazılmış olan Türk metot kitapları ihtiyacı olduğunu ortaya koymuştur ve daha donanımlı keman öğretmenleri yetiştirmek için yeni ve revize edilmiş bir program önermiştir (2010, 184)

Yapılan bu araştırma Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümündeki klasik batı müziği çalgı öğrencilerinin kültürel-müzikal donanımları ve çalgı dersleri arasındaki ilişki ve etkileşimleri, öğretim elemanları perspektifinden incelemekte ve yorumlamaktadır.

A. Problem Cümlesi

Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümündeki klasik Batı müziği çalgı öğrencilerinin, kültürel-müzikal donanımlarıyla çalgı derslerindeki durumlarına ilişkin öğretim elemanı görüşleri nelerdir?

B.Amaç

Bu araştırmanın amacı Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümündeki klasik Batı müziği çalgı öğrencilerinin sahip oldukları kültürel-müzikal donanımı ve çalgı derslerindeki genel durumlarını öğretim elemanlarının gözünden tespit etmek ve bu iki durum arasındaki ilişkileri, problemleri ve muhtemel çözüm önerilerini ortaya koymaktır.

II. YÖNTEM

A. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel çerçevede yapılmıştır. Araştırmada elde edilen görüşme verileri, çalgı eğitimi ve kültürel etkenler çerçevesinde betimsel olarak yorumlanmış ve ortaya çıkan fikirler neticesinde araştırmanın problemine ilişkin çözüm önerileri öne sürülmüştür.

B. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümleri, araştırmanın örneklemini ise Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü oluşturmaktadır.

C. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme formu, yapılandırılmış açık uçlu görüşme şeklinde dizayn edilmiştir ve 12 sorudan oluşmaktadır. Öğretim elemanları ile yapılan görüşmeler, ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, yapılan kayıtlar daha sonra yazıya aktarılarak analiz edilmeye hazır hale getirilmiştir.

D. Verilerin Değerlendirilmesi

Alan notlarından ve görüşme sonuçlarından toplanan veriler karmaşık ve anlaşılmamış veriler içerir. Elde edilmiş olan ham verilerin, anlaşılabilirlik ve açıklık düzeyinde çözümlenmesi, içerik analizinin en önemli noktalarından biridir. Bu doğrultuda analizin başlangıç noktalarından biri kontrol edilebilir bir sınıflandırma geliştirmek veya bir kod planı oluşturmaktır (Patton 1999, 463). Verilerin içinde oluşturulan kodlar, bir kelime, cümle veya bir fikri içeren bölümlerden oluşabilir (Yıldırım, Şimşek 2008, 228). Araştırma çerçevesinde yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler, açık kodlama yöntemi ile kodlanmıştır. Buna göre görüşme verilerindeki konseptler belirlenmiş, bu konseptler kendi içlerinde ilişkilendirilerek kategorize edilmişlerdir. Kodlama sürecinin sonunda ortaya çıkan sonuçlar tablollaştırılarak, her kategorideki verinin kaç katılımcıdan elde edildiği ve yüzdeleri tabloda belirtilmiştir.

III. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümünde Klasik Batı müziği çalgı eğitimi veren öğretim elemanları ile yapılmış olan görüşmelere ait verilerin kodları yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretim Elemanlarının “Kaç yıldır çalgı eğitimi vermektесiniz” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Kaç yıldır çalgı eğitimi vermektесiniz?		
Katılımcı Sayısı	Hizmet Yılı	f
1	3	6.25
1	5	6.25
3	6	18.75
1	7	6.25
2	10	12.5
1	11	6.25
3	13	18.75
1	15	6.25
1	24	6.25
1	25	6.25
1	26	6.25

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Kaç yıldır çalgı eğitimi vermektесiniz?” sorusuna verdikleri yanıtlar Tablo1’de görölmektedir. Buna göre, öğretim elemanlarının %62,5’ini oluşturan 10 kişinin, çalgı eğitimi alanında 10 yıl ve üzerinde deneyime sahip oldukları görölmektedir. Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının %37,5’ini oluşturan 6 kişi ise alanlarında 3–7 yıl arası deneyime sahiptir. Öğretim elemanlarının alanlarında deneyimli olmaları, görüşme sürecinde elde edilmek istenen verilerin tutarlı ve güvenilir olması açısından önem taşımaktadır.

Tablo 2. Öğretim Elemanlarının “Çalgı derslerinizde kullandığınız müfredat (öğretim programı) ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Çalgı derslerinizde kullandığınız müfredat (öğretim programı) ile ilgili bilgi verebilir misiniz? (etütler, eserler ve diğer çalışmalar)		
Kategori	Katılımcı Sayısı	f
Klasik Batı Müziği repertuarı	16	100
Avrupa metot ve etütleri	16	100
Rus metot ve etütleri	9	56.25
Öğrencinin durumuna göre belirlediğim karma bir müfredat	10	62.5
Çok sesli Türk Müziği repertuarı	4	25
Popüler parçalar	4	25

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Çalgı derslerinizde kullandığınız müfredat (öğretim programı) ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 2’de görülmektedir. Buna göre, Klasik Batı Müziği repertuarı ve Avrupa kökenli kaynakların, %100’lük bir oranla bütün öğretim elemanları tarafından kullanıldığı görülmektedir. Rus kökenli kaynakların kullanımı %56 ile 9 öğretim elemanı tarafından kullanılmaktadır. Öğretim elemanlarının %62,5’ini oluşturan 10 kişi ise, ders müfredatını öğrencinin durumuna göre uyarladığını belirtmiştir. Derslerde Çok sesli Türk Müziği repertuarı %25 oranındaki 4 kişi tarafından ve popüler parçaları da aynı şekilde %25 oranındaki 4 kişi tarafından kullanılmaktadır. Elde edilen bu veriler doğrultusunda, araştırmaya katılan 16 öğretim elemanının tamamının Uluslar arası literatürü kullandığı, Çok sesli Türk Müziği’nin ise çok az kullanıldığı görülmüştür. Buna göre, Batı Müziği çalgı derslerinde kullanılan müfredatın ağırlıkla uluslar arası içeriğe sahip olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının “Öğrencilerinizin kültürel profili ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Öğrencilerinizin kültürel profili ile ilgili bilgi verebilir misiniz?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Kültürel açıdan gelişmiş	Okuyor Müzik dinliyor Kültürel etkinliklere katılıyor Kültürel konularda kendisini geliştiriyor	3	18.75
Kültürel çeşitliliği kısıtlı fakat gelişmeye açık	Çevresi ile etkileşime açık Etkinlikler ilgisini çekiyor/takip etmek istiyor Kültürel konular ile ilgili sorular soruyor/meraklı	3	18.75
Kültürel çeşitliliği kısıtlı	Kültürel etkileşime kapalı Kültürel etkinliklere ilgisi az/yetersiz Çevresindeki kültürel imkanları değerlendirmiyor	10	62.5

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Öğrencilerinizin kültürel profili ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 3’de görülmektedir. Tablodan anlaşılacağı gibi “Kültürel açıdan gelişmiş” kategorisine ait veriler sadece 3 öğretim elemanından elde edilmiştir. “Kültürel çeşitliliği kısıtlı fakat gelişmeye açık” kategorisinde alınan veriler %18.75 oranındadır. “Kültürel çeşitliliği kısıtlı” kategorisi ise %62,5 ile önemli bir orandadır. Öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda, öğrenci profilinin büyük ölçüde kültürel anlamda sınırlı olduğu görülmektedir. Bu, “müzik” gibi kültürel bir alanın eğitim ve öğretim sürecinde dikkate alınması ve değerlendirilmesi gereken bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının “Öğrencilerinizin müzikal geçmişleri ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Öğrencilerinizin müzikal geçmişleri ile ilgili bilgi verebilir misiniz?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü	Çalgı eğitimi Genel Müzik Eğitimi	7	43.75
Kurs	Çalgı eğitimi Müzik bölümüne hazırlık Genel müzik eğitimi	10	62.5
Amatör çalışma	Kendi kendine çalgı öğrenme Aile fertleri/tanıdık yardımı ile çalgı/müzik öğrenme	4	25
Dinleyici (Türk Müziği)	Klasik Türk Müziği Türk Halk Müziği Dini müzik Popüler müzik Rock müzik	16	100
Dinleyici (Batı Müziği)	Klasik Batı Müziği Popüler müzik Rock müzik	5	31.25

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Öğrencilerinizin müzikal geçmişleri ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 4’de görülmektedir. Tablodan anlaşılacağı gibi Öğretim elemanları; %43.75’lik oranında Güzel Sanatlar Lisesi kategorisinde, %62,5’lik oranda Kurs kategorisinde, %25’lik oranda amatör çalışma kategorisinde, %100’ünün Türk Müziği dinleyicisi kategorisinde, %31.25’lik oranda ise Batı Müziği dinleyici kategorisinde yanıtlar vermişlerdir. Elde edilen verilerden de görüldüğü gibi, araştırma yapılan bölümde güzel sanatlar liseleri, lisans öncesi müzik eğitiminde dikkate değer bir paya sahiptir. Ayrıca öğrencilerin müzik dinleyicisi kimlikleri de ağırlıklı olarak “Türk Müziği” türleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin müzikal geçmişlerinin tespiti ve değerlendirilmesi, çalgı eğitim programlarının yapılandırılmasında dikkate alınması önem taşımaktadır.

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının “Öğrencilerinizin çalgılarını sevme durumları ilgili sorunlar yaşıyor musunuz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Öğrencilerinizin çalgılarını sevme durumları ilgili sorunlar yaşıyor musunuz?		
Kategori	Katılımcı Sayısı	f
Bazı öğrencilerimde yaşıyorum	7	43.75
Öğrencilerimin çoğunda yaşıyorum	9	56.25

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Öğrencilerinizin çalgılarını sevme durumları ilgili sorunlar yaşıyor musunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 5’de görülmektedir. Buna göre 7 öğretim elmanı %43.75’lik bir oranla bu sorunu bazı öğrencileri ile yaşadığını belirtmiştir. Bu sorunları öğrencilerinin çoğunda yaşayan 9 öğretim elemanı % 56.25’lik oranla ağırlıklıdır. Öğrencilerin çalgılarını sevme durumları, eğitim kurumunun ve dolayısı ile çalgı dersinin hedeflerini yerine doğru şekilde getirebilmesi için dikkate alınması gereken bir konudur. Burada elde edilen verilerde, araştırmanın yapıldığı bölümde öğrencilerin çalgılarını sevmeleri konusunda yaşanan sorunlara ait verilerin önemli oranda yüksek olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının “Çalgılarını sevmeyen öğrencilerin sebeplerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Çalgılarını sevmeyen öğrencilerin sebeplerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Başka bir çalgıya ilgi duyması	Başka bir çalgıyı çalıyor olması ve o çalgıyı ana çalgı olarak istemesi Başka bir çalgıyı, (yapısal, ses rengi, karakteristik özelliklerinden dolayı) daha çok beğenmesi. Okula girdikten sonra tanıma imkânı bulduğu başka bir çalgıya ilgi duyması	2	12.5
Çalgı seçimlerinde istemediği bir çalgının verilmesi	Önceden çaldığı bir çalgının çalgı seçimlerinde verilmemesi İsteddiği bir çalgının çalgı seçimlerinde verilmemesi İstemediği bir çalgının çalgı seçimlerinde verilmesi	2	12.5

Çalgıyı zor bulması	Öğrencinin fiziksel özellikleri uymadığı için çalgıyı zor bulması Çalgı çalışma düzenini ve disiplinini zor bulması	9	56.25
Sebepsiz		2	12.5
Yeterince çalışmaması	Çalışmaktan kaynaklı, çalgıdan uzaklaşma Çalışmaktan kaynaklı başarısızlık ve bu başarısızlığın getirdiği motivasyon düşüklüğü	14	87.5
Çalgı ile yaptığı müziği sevmemesi	Teknik ve gam çalışmalarını sevmemesi Rutin teknik çalışmaları sevmemesi Etütleri sevmemesi Konçerto/Sonat gibi formları sevmemesi Yaptığı müziği anlayamadığı/hissedemediği için sevmemesi	12	75

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Çalgılarını sevmeyen öğrencilerin sebeplerinin neler olduğunu düşünüyorsunuz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 6’da görülmektedir. Buna göre öğrencilerin “Yeterince çalışmaması” kategorisi altındaki sorunları %87.5’lik bir oranla en üst seviyede görünmektedir. Bunu izleyen sonuç ise “Çalgı ile yaptığı müziği sevmemesi” kategorisinde %75’lik oranda yer almaktadır. Soruya verilen cevaplarda öğrencilerin “çalgıyı zor bulması” kategorisi de %56.25’lik oranla yer almaktadır. Öğrencilerin “Başka bir çalgıya ilgi duyması” kategorisindeki nedenlerden çalgısını sevmemesi %12,5, “Çalgı seçimlerinde istemediği bir çalgının verilmesi” kategorisindeki nedenlerden çalgısını sevmemesi ise yine %12,5’lik bir oranla karşımıza çıkmaktadır. “Sebepsiz” kategorisi ise %12,5’lik bir oran ile 2 öğretim elemanından elde edilmiştir. Bu veriler doğrultusunda; “çalgıyı zor bulma” ve “yeterince çalışmama” kategorileri, öğrencilerin çalgılarını yeterince sevmemelerinde önemli etkenler olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tabloda ortaya çıkan veriler, öğrencilerin çalgılarını sevebilmelerini ve gerektiği şekilde çalışabilmelerini sağlama yolunda ortaya konacak çözüm önerileri açısından önemlidir.

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının “Önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerinizin mevcut müfredatınızı uygulama ve uyum süreci ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerinizin mevcut müfredatınızı uygulama ve uyum süreci ile ilgili bilgi verebilir misiniz?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Uyum sağlıyorlar	Gerekli tüm teknik ve müzikal çalışmaları yapıyorlar Eserleri gerektiği şekilde ve yönlendirmelere uygun çalışıyorlar	6	37.5
Uyum sorunu yaşıyorlar	Teknik çalışmaları sevmiyorlar Eserleri sevmiyor/gerektiği gibi çalışmıyorlar Rutin çalışma düzenine uyum sağlayamıyorlar Yeterli sıklık ve yoğunlukta çalışmıyorlar	12	75

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerinizin mevcut müfredatınızı uygulama ve uyum süreci ile ilgili bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 7’de görülmektedir. İki kategoride toplanan verilerde, öğrencilerin mevcut müfredata uyumlu oldukları kategoride %37.5’lik bir oran elde edilmiştir. Öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları kategorideki verilerin oranı ise %75’dir. Buradan da anlaşılacağı gibi, öğretim elemanlarının bu soruya verdikleri yanıtlarda, öğrencilerin uyum sorunu yaşadıkları durumların %75’lik oranla önemli bir seviyede olduğu görülmektedir. Görüşmenin önceki sorularından elde edilen veriler, klasik Batı müziği çalgı derslerinin müfredatının genel olarak uluslar arası içeriğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu veriler de dikkate alındığında önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerin bu müfredatı uygulama ve uyum sürecinde sorun yaşadıklarına ait verilerin oranı dikkat çekici düzeyde yüksektir. Elde edilen bu veriler, öğrencilerin Klasik Batı müziği çalgı derslerine uyumunun sağlanmasına yönelik, ortaya atılacak çözüm önerilerine ışık tutması açısından önemlidir.

Tablo 8. Öğretim Elemanlarının “Önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerinizin çalgı çalışma istekleri hakkında bilgi verebilir misiniz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerinizin çalgı çalışma istekleri hakkında bilgi verebilir misiniz?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
İstekliler	Çalışmayı seviyorlar Çalgılarını seviyorlar Başarı getirisini sevdikleri için çalışıyorlar Hedefleri olduğu için çalışıyorlar Kendilerine örnek aldıkları birisi olduğu için çalışıyorlar	7	43.75
İsteksizler	Çalgı başında uzun zaman geçirmeyi sevmiyorlar Çalgılarını sevmedikleri için çalışmak istemiyorlar Başarılı olamadıkları için çalgı çalışma konusunda isteksizler Çaldıkları müzik türüne ilgisizler Çaldıkları müzik türü ile kişisel müzik beğeni ve geçmişleri arasında fark var	12	75

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Önceden Batı müziği eğitimi almamış olan öğrencilerinizin çalgı çalışma istekleri hakkında bilgi verebilir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 8’de görülmektedir. Öğretim elemanlarından alınan bilgiler iki kategoride toplanmıştır. Buna göre öğretim elemanlarının, öğrencilerin istekli oldukları durumlara dair aktardıkları veriler %43.75’lik oranda yer almaktadır. Öğrencilerin isteksiz oldukları duruma dair verilerin oranı ise %75’lik oldukça yüksek bir oranla öne çıkmaktadır. Tablodaki veriler, öğrencilerin çalgı çalışma istek durumlarını ve sebeplerini öğretim elemanlarının bakış açısından ortaya koymaktadır. Bu veriler, öğrencilerin mevcut çalgı çalışma isteklerini artıracak çözümler ortaya koymak için önem taşımaktadır.

Tablo 9. Öğretim Elemanlarının “Önceden Batı müziği eğitimi almamış ve bu kültür konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olmayan öğrencilerinizin, çalgı eğitimi süreçlerindeki kültürel ve müzikal sorunlarının azaltılması ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Önceden Batı müziği eğitimi almamış ve bu kültür konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olmayan öğrencilerinizin, çalgı eğitimi süreçlerindeki kültürel ve müzikal sorunlarının azaltılması ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Müzikal etkinlikler	<p>Öğrencilerin Klasik Batı Müziği etkinliklerine katılması teşvik edilmelidir</p> <p>Şehrimizde daha çok kültür sanat etkinlikleri düzenlenmelidir</p> <p>Şehir dışındaki müzikal etkinliklere katılım teşvik edilmelidir</p> <p>Öğrencilere müzik dinleme alışkanlığı ve araştırmacılık kazandırılmalıdır</p> <p>Düzenlenen müzikal etkinliklere bütün öğrencilerin katılımı teşvik edilmelidir</p>	16	100
Okul içi düzenlemeler	<p>Daha sık okul içi müzik etkinliği düzenlenmelidir</p> <p>Öğrencilerin çalışma alışkanlıkları kontrol altına alınmalıdır</p> <p>Öğrencilerin daha fazla konsere çıkması teşvik edilmelidir</p>	10	62.5
Ders içeriği/Program	<p>Öğrencilere dönük bir öğretim programı anlayışı benimsenmelidir</p> <p>Okul programı öğrencilerin seviyesini gözetmelidir</p> <p>Popüler eserlere yer verilmelidir</p> <p>Öğrencilerin sevdiği/motive olabileceği eserlere yer verilmelidir</p> <p>Öğrencilerin kültürel geçmişlerinin gözetildiği bir yaklaşım benimsenmelidir</p> <p>Öğrencinin seviyesine göre basitleştirilmelidir</p> <p>Türk eserlerine/bestecilerine yer verilmelidir</p> <p>Ders hocası, öğrenci profiline ve seviyesine uygun çalışmalar yazmalı, bunları standart müfredatının içinde kullanılmalıdır</p>	13	81.25

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Önceden Batı müziği eğitimi almamış ve bu kültür konusunda yeterli bilgi ve birikime sahip olmayan öğrencilerinizin, çalgı eğitimi süreçlerindeki kültürel ve müzikal sorunlarının azaltılması ile ilgili görüş ve önerileriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 9’da görülmektedir. Buna göre öğretim elemanlarının “Müzikal Etkinlikler” kategorisindeki önerileri %100 oranındadır. Ders içeriği/Program kategorisindeki veriler %81’25 ile önemli bir seviyede yer almaktadır. Öğretim elemanları %62,5 ile okul içi düzenlemeler kategorisindeki yanıtları vermiştir. Tablodaki veriler, öğrencilerin kültürel-müzikal donanımları ve eğitimini aldıkları çalgı ve müziğin kültürü arasındaki boşluğun aşılmasına yönelik öğretim elemanı görüşlerini içermektedir. Buradaki veriler; öğrencilerin çaldıkları çalgı ve eğitimini aldıkları Klasik Batı müziğinin kültürüne ve içeriğine sağladıkları uyumun artırılması yönünde çözümler ortaya koymak için önemlidir.

Tablo 10. Öğretim Elemanlarının “Öğrencilerinizin, öğretim programında kullandığımız müziği ve bu müziğin kültürünü anlamasının, çalgı eğitim süreçlerindeki rolünü değerlendirir misiniz?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Öğrencilerinizin, öğretim programında kullandığımız müziği ve bu müziğin kültürünü anlamasının, çalgı eğitim süreçlerindeki rolünü değerlendirir misiniz?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Önemli bir rolü vardır	Müzik yapabilmek için, önce o müziği anlamak gerekir Anlamadan/hissetmeden çalınmaya çalışılan bir parça isteksizlik yaratır Anlayarak icra edilen bir müzik dinleyiciyi de olumlu yönde etkiler Çalgıda ilerleme ve gelişme için yapılan müziğin anlaşılması gerekir Müzikalite için anlamak ve hissetmek gerekir	16	100

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Öğrencilerinizin, öğretim programında kullandığımız müziği ve bu müziğin kültürünü anlamasının, çalgı eğitim süreçlerindeki rolünü değerlendirir misiniz?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 10’da görülmektedir. Buna göre görüşmeye katılan öğretim elemanlarının tamamı, öğrencilerin, öğretim programında kulla-

nılan müziği ve bu müziğin kültürünü anlamasının, çalgı eğitim süreçlerinde önemli bir rolü olduğunu belirtmiştir. Bu tabloda, müzik ve bu müziğin ait olduğu kültürün anlaşılmasının çalgı eğitimin sürecinde çok önemli bir yer teşkil ettiği ortaya konmuştur. Bu doğrultuda elde edilen veriler, öğrencilerin Klasik Batı müziğini ve kültürünü daha etkili anlayabilmelerine yönelik çözümler ortaya atılması açısından önemlidir.

Tablo 11. Öğretim Elemanlarının “Batı müziği geçmişine sahip olmayan öğrencilerin çalgı eğitimi süreçlerini destekleyeceğini ve öğrencileri motive edeceğini düşündüğünüz faaliyetler/etkinlikler nelerdir?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Batı müziği geçmişine sahip olmayan öğrencilerin çalgı eğitimi süreçlerini destekleyeceğini ve öğrencileri motive edeceğini düşündüğünüz faaliyetler/etkinlikler nelerdir?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Müzikal Etkinlikler	Öğrencilerin Klasik Batı Müziği etkinliklerine katılması Çalgılarının ünlü isimlerini takip etmeleri/dinlemeleri Çalgı çalışma düzeylerinin arttırılması Müzik konusunda araştırma yapmaya teşvik edilmeleri	16	100
Müfredat / Ders içeriği	Türk bestecilerinin eserlerinin kullanılması Makamsal melodiler içeren eserlerin kullanılması Öğrencilerin müzikal ve kültürel geçmişlerinin dikkate alındığı bir çalgı öğretim programı hazırlanması Öğrencileri motive edecek/sevecekleri eserler ve etütler çalıştırılması Derslerde öğrencilerin beğeni ve algılarının dikkate alınması	16	100

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Batı müziği geçmişine sahip olmayan öğrencilerin çalgı eğitimi süreçlerini destekleyeceğini ve öğrencileri motive edeceğini düşündüğünüz faaliyetler/etkinlikler nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 11’de görülmektedir. Öğretim elemanlarının bu soruya verdiği cevaplar iki kategoride toplanmıştır. Buna göre “Müzikal etkinlikler” ve “Müfredat” kategorilerindeki veriler %100’lük oranla araştırmaya tüm öğretim elemanlarını kapsamaktadır. Tabloda, öğrencilerin çalgı eğitimi süreçlerini destekleyecek ve öğrencileri motive edeceği düşünülen etkinlikler, öğretim elemanlarının perspektifinden ortaya konan konseptler ve kategoriler ile yer almaktadır. Bu veriler, öğrencilerin çalgı eğitim süreçlerini destekleyecek ve motivasyonlarını arttıracak etkinliklerin belirlenmesi ve düzenlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Tablo 12. Öğretim Elemanlarının “Geleneksel kültürün içinden gelen öğrencilerin, çalgı eğitimlerinde, geleneksel müziğin bir köprü olarak kullanılması konusundaki görüşleriniz nelerdir?” Sorusuna Verdiği Cevapların Kodları

Geleneksel kültürün içinden gelen öğrencilerin, çalgı eğitimlerinde, geleneksel müziğin bir köprü olarak kullanılması konusundaki görüşleriniz nelerdir?			
Kategori	Konsept (Kavram)	Katılımcı Sayısı	f
Olumlu	Öğrencilerin kültürel birikimini çalgı eğitimlerinde avantaja dönüştürmek için gerekir Klasik Batı Müziğine çok geç yaşta başlayan kişiler için bir alternatif olabilir Kesinlikle kullanılmalıdır Uygun düzenlemeler yapılarak mevcut ders içeriğine dâhil edilebilir Şu anda Türk müziği eser ve etütleri kullanmaktayım Batı müziği kültürünün sınırlı olduğu bir ortamda etkili olabilir.	14	87.5
Olumsuz	Yeterince çalgı çalışmayan öğrenci için işe yaramaz Çalgısını sevmeyen öğrenci için etkisi olmayabilir	2	12.5

Görüşmeye katılan öğretim elemanlarının “Geleneksel kültürün içinden gelen öğrencilerin, çalgı eğitimlerinde, geleneksel müziğin bir köprü olarak kullanılması konusundaki görüşleriniz nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara ait kodlar, tablo 12’de görülmektedir. Buna göre Öğretim elemanlarından 14’ü, %87,5’lik oranla “geleneksel müziğin bir köprü olarak kullanılması”ni olumlu karşılamış, 2’si ise %12.5’lik bir oranla olumsuz karşılamıştır. Tabloda yer alan veriler; çalışmaya katılan öğretim elemanlarının, geleneksel müziğin çalgı eğitiminde kullanılması konusunda büyük ölçüde olumlu görüşe sahip olduklarını yansıtmaktadır. Bu görüşler, geleneksel müziğin, çalgı eğitiminde kullanılmasına yönelik çözüm önerileri geliştirilmesine ışık tutması açısından önem taşımaktadır.

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonunda, görüşmeye katılan öğretim elemanlarından elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin ağırlıklı olarak sınırlı kültürel-müzikal donanıma sahip oldukları, klasik Batı müziği çalgı derslerinde bazı sorunlar yaşadıkları ve bu sorunların kültürel-müzikal-sosyal sınırlılıklar sebebiyle ortaya çıktığı düşünceleri ortaya çıkmıştır. Mevcut problemlerin giderilmesi konusunda; müzikal etkinliklerin artırılması, çalışma yaklaşımlarının gözden geçirilmesi, çalgı dersi müfredatındaki uyarlamalar gibi düzenlemelerin gerekliliği verileri elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretim elemanları ayrıca, “Geleneksel kültürün içinden gelen öğrencilerin, çalgı eğitimlerinde, geleneksel müziğin bir köprü olarak kullanılması” konusunda önemli ölçüde olumlu görüş belirtmişlerdir.

Yapılmış olan bu ve bunun gibi çalışmalardan, ayrıca gelecekte yapılacak daha geniş çaplı çalışmalardan elde edilen veriler analiz edilerek, tespit edilen sorunların giderilmesi için yeni yöntem ve yaklaşımlar oluşturulabilir. Mevcut çalgı öğretim programları, olumlu yönleri korunup geliştirilerek, zayıf yönleri tekrar gözden geçirilip ülkemiz kültürel-sanatsal ihtiyaçları çerçevesinde revize edilebilir. Yapılmakta olan ve yapılacak olan bu tür çalışmalar, ülkemizdeki müzik ve çalgı eğitimine özgün, kültürel ve çağdaş bir boyut kazandırıp, topluma daha etkili şekilde yayılmasını sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- GEDİKLİ, Necati, Bilimselliğin Merceğinde geleneksel musiklerimiz ve sorunları, ege üniversitesi basımevi, İzmir, 1999.
- GÖKTÜRK, Dilek, “Current status of string teacher education at university music teacher training”, 28: 176 International Journal of Music Education, 2010.
- GÜLER, Ali, “Ulusal müzik eğitimi programı nasıl olmalıdır?” Müzikte 2000 sempozyumu, kültür bakanlığı yayınları, Ankara, 2000.
- UÇAN, Ali, Müzik Eğitimi, müzik ansiklopedisi yayınları, Ankara, 1994.
- UÇAN, Ali, “Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan günümüze müzik eğitiminin dünü bugünü yarını” 5. Türk Kültürü Kongresi, Atatürk kültür merkezi başkanlığı yayınları, Ankara, 2005.
- YILDIRIM, Ali, ŞİMŞEK, Hasan, sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri, seçkin yayıncılık, Ankara, 2008.
- PATTON, M.Q. Qualitative Research And Evaluation Methods, Sage publications USA, 2002.

